

เงินฟูกปี

เงินฟูกปีคือ เงินภาษีพิเศษที่ทางราชการเรียกเก็บแทนการเกณฑ์แรงงานจากชาวจีนสันนิษฐานว่าเริ่มเก็บในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและยกเลิกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเรียกเก็บเป็นเงินค่าแรงช่วยราชการแผ่นดินแทน

สารานุกรมประวัติศาสตร์ไทยฉบับราชบัณฑิตยสถานเล่าถึงเงินฟูกปีไว้ว่าคำว่า ปี เป็นภาษาจีน หมายถึงเงินตราที่ใช้แลกเปลี่ยนและซื้อขายแต่อีกความหมายหนึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำหรับใช้แทนเงินในบ่อนการพนันหรือที่เรียกกันว่าโรงบ่อนเบี้ย ปีส่วนใหญ่ทำด้วยกระเบื้อง แต่ที่ทำด้วยทองเหลืองหรือแก้วก็มี สาเหตุที่มีการผูกซื้อมือจีน เนื่องจากสมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีชาวจีนจำนวนมากอพยพเข้ามาในประเทศไทยชาวจีนอพยพส่วนใหญ่เป็นแรงงานอิสระสามารถโยกย้ายที่ทำกินและเดินทางค้าขายได้ทั่วไปจึงมีการเรียกเก็บภาษีจากชาวจีนการเรียกเก็บภาษีจากชาวจีนในรูปแบบของแรงงานหรือสิ่งของนี้ไม่มี

ปรากฏหลักฐานว่ามีการเรียกเก็บมาตั้งแต่เมื่อไรแต่มีเอกสารราชการเรื่องเงินฟูกปีครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๑๕๔ รัชสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยวิธีการผูกปีมีขั้นตอนคือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งข้าราชการในกรมพระคลังมหาสมบัติดำเนินการประสานกันขุนนางหัวเมืองแจ้งชาวจีนให้มาเสียเงินตามเวลาที่กำหนดเมื่อเสียเงินแล้วเจ้าพนักงานจะใช้เชือกป่านต่อมาใช้สายแถบสีแดงผูกที่ข้อมือและเหลือชายไว้ประมาณ ๑ นิ้ว ใช้ครั้งกคติดที่ปมเชือกประทับตราของทางราชการด้านละ ๑ ดวงจากนั้นจะออกไปฎีกาหรือตัวประจำตัวหรือตัวใบเสร็จไว้เป็นหลักฐาน เหตุที่เรียกว่าผูกปีคงเป็นเพราะลักษณะของครั้งที่ประทับตรานั้นคล้ายกับปีที่ใช้ในโรงบ่อนเบี้ย การเก็บเงินผูกปีซื้อมือจีนจัดเก็บครั้งสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๕ ต่อมาเมื่อจะจัดเก็บเงินฟูกปีครั้งต่อไปใน พ.ศ. ๒๔๕๒ นั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นความทุกข์ยากของชาวจีนความน่ารังเกียจในการผูกปีซื้อมือและความไม่เท่าเทียมกันกับคนไทยจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเลิกการผูกปีซื้อมือจีนเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๑ โดยกำหนดให้เก็บแต่เงินค่าแรงช่วยราชการแผ่นดินเหมือนชาวไทยแล้วรับใบเสร็จเก็บไว้แสดงโดยไม่ต้องผูกปีซื้อมือ.

อิสริยา เลาค์ตราณัก